

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Adoratio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

* **ADOPTARE** non potest qui ad generandum habet naturale impedimentum, ut frigidus: secus si ex accidentali defectu non potest generare, ut gladio castratus. Pan. in c. vnico, de cog. legi. talis enim non indiget solatio filiorum, sicut qui habitos filios amiserunt, vel habere potuerunt, sed casu accidentali non habuerunt, & oportet quod adoptans sit tanto maior, ut adoptatus possit esse eius filius, & quod per annos 18. precedat eum, & sit ita senex, ut naturaliter possit esse pater adoptati, secundum Thom. supra, ad 5.

5 **QVIRQV** id est in potestate adoptati transit in potestate adoptantis. Th. ibi ad 4. secus in adoptione simplici, quando filius non emancipatus adoptatur: quia non transit in potestatem adoptantis, nec succedit, ut dictum est supra, ibi, ad 7.

6 **ADOPTATO** patre, adoptatur eius filij, & nepotes, non emancipati, ibi Tho. ad 4.

7 **CONSANGVINEI** non conveniunt adoptari, quia iure naturæ debent succedere. ibi Tho. ad 7. & 3. d. 10. q. 2. a. 1. quol. 1. ad 2.

8 **Ex** adoptione causatur cognatio legalis impediens matrimonium, auctoritate legis confirmata ab ecclesia. Tho. 4. sent. d. 42. q. 2. a. 2. per totum, infra Matrimonium. 16. & est triplex, prima descendens inter coniugem adoptantis, & ipsum adoptatum, & econverso, perpetuo impediens matrimonium, tertia inter filios naturales, & adoptatos impediens tantum quandiu durat adoptio, ibi, 2. 3. de hoc plenius infra Matrimonium. 5. 17.

9 **ADOPTARI** nullus potest in fratrem, vel sororem. nec apud C. de hered. instit. nec etiam in patrem, nec si quis dicat coram multis, accipio te in filium, &c. Pan. in c. vnico de cog. leg. sed oportet quod servetur forma: videlicet, quod fiat auctoritate principis, vel magistratus, &c. & tam masculus quam femina, possunt arrogari, & adoptari. Per masculinum intelli-

gitur & femininum, secundum Tho. in 4. supra.

10 **ADOPTIO** secundum Pe. de pa. 4. d. 42. q. 1. a. 2. sex modis soluitur, videlicet naturali morte adoptantis: morte civili, propter nuptias incestuosas, dignitate, per sententiam, & per emancipationem.

11 **ADOPTATIVS**, & arrogatus a coniuncta persona, ab intestato succedit, sicut naturales & legitimi filij, & habent querelam inofficiosi testamenti, si sine causa sunt exheredati. Arrogatus autem habet quartam partem si emancipetur, & forte idem est de adoptato a persona coniuncta, quia quasi assimilatur arrogato. Secus est de adoptato ab extranea: quia nihil habet, nisi quod ab intestato succedit: sicut naturalis, & legitimus. Item adoptans, durante adoptione, adoptatum quamvis extraneum agentem, tenetur alere, sicut naturalem filium licet emancipatum: & econtra, filius tenetur patri ad alimenta, si indiget. Idem pater potest eum vendere in casu, sicut filium naturalem. Hæc secundum Petrum de Pa. 4. vbi supra. Adoptio imitatur naturam carnalis matrimonij, hinc est, quod per hanc cognitionem legalem, etiam sacerdos, qui naturaliter, & de facto potest generare: potest & filium adoptare, & ita de quocunque valente generare. l. si pater, ff. eod.

ADORATIO.

1 **ADORATIO** est reverentia alicui rei propter eius excellentiam exhibitio. Tho. secunda secundæ. q. 84. a. 1.

2 **ADORARE** Deum, est de iure naturæ, ut est principium creationis, & gubernationis. & tenetur homo deputare aliquod tempus vite sue ad vacandum divinis, de præcepto morali. Quod autem hoc vel illud faciat, vel hoc tempore, est ex institutione legis diviniæ, vel humanæ, & contra hoc præceptum, nulla consuetudo potest introduci. Thom. ibi. q. 81. a. 3. secus de præcepto, quod est de iure positivo, ut quod tali die ab opere seculi abstinemus, facit ad hoc infra de si. fe-

inferi. Vide aliquid ibi.

3 TRES personæ, diuinæ relationes attributa, & omnia, quæ in Deo sunt vna adoratione adorantur, quia omnia sunt vnum in ipso Deo. Thom. secundæ. q. 84. a. 1. ad. 3.

4 SACRIFICIUM soli Deo exhibetur, secundum Aug. in 10. de ciuit. tibi, argu. 1. ad 1. Tho.

5 HUMANA natura, quæ semper in Christo fuit vnita diuinitati, simpliciter adoratione latriæ debet adorari, suppositum enim est, quod adoratur, & non natura humana, secundum rationem separata. Tho. 3. d. 9. q. 1. a. 2. q. 1. consentit Magister. Aug. & Dama. Imago Christi, non vt res quædam materialis, sed vt imago Christum representans, eadem adoratione, qua Christus debet adorari, scilicet latriæ: quia idem motus est ad imaginem, & ad imaginatum. Tho. vbi supra, q. 2. Imagines autem aliorum sanctorum adorari possunt eadē adoratione, qua sanctos conuenit adorare, videlicet dulia, vel hyperdulia.

6 VERVM nostris diebus quidā hæretici insurrexerunt, dicentes imagines non debere adorari. quia dicitur Exo. 20. Non facies sculptibile, &c. & 4. Reg. 18. legitur quod Ezechias serpente æneum iussit confringi. & 10. 4. dicitur. Veri adoratores adorabunt in spiritu, &c. Ideo videtur quod huiusmodi imagines non possint adorari. Respondetur, quod hic fuit error quondam Græcorum, & licet ex scriptura vsus imaginum non habeatur, tamen vt dicit Dama. l. 4. vsus imaginum ex traditione Apostolorum habemus, qui à Christo erant edocti, & ipse Damas. simulcum Eusebio refert Christum suam imaginem Abagaro misisse, (licet hoc pro apocripho habeatur.) dicitque idem Dama. Lucam imaginem beatæ virg. Mariæ pinxisse. Et fuit vsus imaginum approbatus in 2. concilio Niceno, & Cæstantinopolitano, & in tribus alijs Latera. sub Græ. & alijs pon. ideo conuenienter Christiani vtuntur imaginibus, tenentes eas ad instructionem rudium

in memoriam Christi, & sanctorum, & ad exercitandū homines ad virtutes. Nec adoramus pro Deo sanctos, quorum imagines facimus: quod esset contra illud. Non facies sculptile, scilicet tanquam pro Deo adorandū. Et Ezechias fecit confringi serpente, quia erat occasio idolatriæ, & sic fieri deberet imaginibus, quando homines eas pro Deo adorarent, quod non faciunt. Principalis tamen nostra adoratio debet esse in spiritu, & veritate. Restat ergo, quod licitum est, eūā imagines adorare, vt supra dictum est.

7 CRUX Christi in qua ipse pependit inquantum repræsentat Christum, eadem adoratione, qua Christus, scilicet latria, debet adorari: inquantum verò est res quædam Christi, adoratur hyperdulia, & nō latria: quia non pertinet ad personam verbi. Aliæ autem cruces pictæ, vel factæ, non adorantur nisi adoratione latriæ: quia non nisi inquantum repræsentat Christum. Idem dicas de alijs Christi rebus, vt de veste, corona, clauis, & ceteris. Si adorantur vt imago, latria debent adorari: si vt res Christi, hyperdulia. Et sic concordat quæ dicit Tho. in 3. sen. sup. cum di. in 3. q. 25. a. 4.

8 BEATA virgo quæ fuit mater dei, quando honoratur ratione filij, adoratur hyperdulia: ratione autem sui, dulia, nunquam tamen latria. Tho. in 3. supra, q. 3. reliquias verò sanctorum & angelos, dulia adoramus, nisi repræsentarent Deum per aliquam similitudinem, sicut angeli apparentes Abraham, repræsentabant trinitatem, ideo adorauit eos adoratione latriæ. Secus si in propria natura adorantur. Tho. 3. q. 25. ar. 6. & 3. sen. sup. ad 3. 2. HOSIA quæ offertur à sacerdote in missa, nō debet adorari eū actuali conditione, si est consecrata, sed sufficit quod hæc conditio sit in habitu: quia si non crederet esse consecratam, non adoraret. Tho. 3. sen. d. 9. q. 1. ar. 2. q. 1. 6. Quod si diabolus in forma Christi appareat, propter rei nouitatem debet homo adorare eū actuali conditione: hæc enim nouitas attentio-

nem,

nem, & considerationem requirit. ibi ad 3.

¹⁰ **PRÆLATO** dum est actualiter in peccato mortali, non debet exhiberi dulia, secus quando est sine peccato mortali, vel nescitur in quo statu sit: tunc enim non apparet contrariū virtuti, cui honor debetur. Malo tamen prælato ratione officij, aliquis honor debetur.

¹¹ **DÆMONE** non debetur honor, nec damnatis, quia est ligata in eis aptitudo naturalis ad virtutem. Similiter nec irrationabilibus. Tho. 3. vbi supra, q. 2. a. 3.

¹² **LATRIA** est seruitus quæ soli Deo exhibetur, propter Dominum, quod super omnem creaturam exercet. Tho. secunda secunda, q. 103. a. 3. Dulia seruitutem erga dominos dicit. Hyperdulia media esse videtur inter latriam, & duliā, & exhibetur creaturis, quæ habent specialem affinitatem ad deum, sicut beatæ virgini. Th. ibi. a. 4. ad 2.

¹³ **ADORATIO** Dei duplex, interior scilicet, quæ est deuotio mentis: & exterior, quæ est humiliatio corporis: prima tamē principalior est, propter quam, & ad quam fit secunda, ut dicit Tho. secunda secunda, q. 84. a. 3. per 10. Et adorantes genua flectimus, & prosternimur, quia infirmi, & nihil sumus, ibi. a. 2. ad 2.

ADVLATIO.

¹ **ADVLATIO** est excessus delectandi alios verbis, vel factis laudis, intentione alicuius lucrj consequendi. Tho. secunda secunda, q. 115. a. 1. & quia est excessus, ideo peccatū. Cōtingit tripliciter esse mortale, secundum Cate. ibi, vel ratione materiæ, ut quando quis alium laudat de actu, quod est peccatum mortale, vel ratione finis, ut si laudando intendit nocere corporaliter vel spiritualiter, & hoc notabiliter, vel ratione occasionis, ut cum præter intentionem laudantis, alteri præbetur occasio peccandi.

² **ADVERTENDVM** tamē hic circa occasionem, an sit data, vel accepta an laudans cognouit, vel excogitauit

laudatum ex simili laude, in mortale ruere esse solitum, & an sponte, vel ex debito laudauerit: quia si dabat operam rei licitæ laudando ex debito, præter malam intentionem, si alius fuit, non ei imputandum est. Vide infra, Scandalum. §. 4.

³ **ADVLANS** tantum occasione delectandi alios, vel ad vitandum aliquod malum, vel ad consequendum aliquod bonum in necessitate, seruatis his, quæ dicta sunt, quod non sit occasio ruinæ, nec de materia mortali, & c. venialiter peccat. Th. vbi supra. Non enim contra charitatem agit.

⁴ **DARE** aliquid adulatoribus ex appetitu nimis laudis, vel iniuste, vel iniuste (ut puta de malo) peccatum est, quia fauetur peccato adulatoris, & communicatur in crimine, secundum Thom. ibi. q. 168. ar. 3. ad 3. dare etiam prodigē istis, vel sustentare eos, qui illicitis adulationibus vacant, extra casum necessitatis, non licet: præbetur enim eis mali occasio. Secus quando dant his, qui moderate laudant, vel ad bonum finem, & causa delectandi, siue periculo, sicut etiam histrionibus: quia sicut hi non peccant huiusmodi moderate exercentes, ita nec eos sustentantes, sed iuste agunt, eis quasi mercedemtribuendo. Tho. secunda secunda, quæ. 168. a. 3. ad 3. Vide. 86. d. c. donare, & duobus sequentibus.

⁵ **CLERICVS** vacans adulationibus, & proditiōibus, si deprehenditur, degradatur ab officio. c. clericus. 46. d. Vide infra, Histrion per tot.

⁶ **ADVLATOR** beneficium impetrans per adulationē, licet secundum Arc. Flo. 2. parte tit. 1. c. 3. §. 4. reputandus sit simoniacus. 1. q. 1. c. ordinationes, non tamen tenetur illud beneficium resignare. ar. extra eo. c. si. & al legat Inno. & Host. qui hoc no. in cautuam, de ara. & qual. & ratio est, quia mentalis simonia est, quæ tantummodo poenitentia purgatur, nec resignatio necessaria est. per d. c. si. de simo. ad si. quauis quidam oppositū dicant. Adulatio secundum se turpius peccatum

tum